

STRATEGIA

ZIT RZESZOWSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO
DO ROKU 2030

- SYNTEZA -

STOWARZYSZENIE

ROF

RZESZOWSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

Strategia ZIT Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko (Strategia ZIT ROF do roku 2030 wraz z Prognozą) to dokument strategiczny (komplementarny międzyokresowo), który został opracowany przez Stowarzyszenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz skupione w nim samorządy przy aktywnym udziale partnerów oraz ekspertów. Koncentruje się on na nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027 oraz osadza teren obszaru funkcjonalnego w nowych uwarunkowaniach prawnych.

Podmiotem Strategii ZIT ROF do roku 2030 wraz z Prognozą (jej inicjatorem, operatorem i podmiotem wdrażającym) jest Stowarzyszenie ROF, powołane m.in. w celu wspierania idei samorządności terytorialnej, ochrony wspólnych interesów, wzmocnienia powiązań i współpracy jednostek czy wymiany doświadczeń.

Stowarzyszenie zostało powołane w 2015 r., w jego skład wchodzi obecnie 15 jednostek. Pierwotną formą współpracy gmin Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego było *Porozumienie w sprawie określenia zasad współpracy Stron Porozumienia przy realizacji zadań przewidzianych dla Związku ZIT*, które zostało zawarte w 2014 r. przez Gminę Miasto Rzeszów, Miasto Łańcut oraz Gminy: Boguchwała, Chmielnik, Czarna, Czudec, Głogów Małopolski, Krasne, Lubenia, Łańcut, Świlcza, Trzebownisko i Tyczyn i funkcjonowało przez około 1,5 roku. Obecnie Stowarzyszenie ROF kontynuuje zadania, które obejmowało wspomniane porozumienie. Decyzją Zebrania Delegatów Stowarzyszenia Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego z listopada 2021 roku, do Stowarzyszenia dołączyły Gmina Błażowa oraz Gmina Hyżne.

Istotne jest jednak wskazanie genezy powstania ROF m.in. w kontekście wdrażania instrumentu ZIT, która wywodzi się z założeń Umowy Partnerstwa określającej kierunki interwencji w perspektywie 2014-2020, obligatoryjnie realizowanych na terenie miast wojewódzkich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie, stanowiących jeden z kluczowych Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) państwa. Obszar realizacji „ZIT wojewódzkiego” wymagał również podjęcia stosownej uchwały przez zarząd województwa, mając na względzie powyższe warunki oraz uzgodnienia z JST zainteresowanymi współpracą.

Pierwsze kroki w celu zawiązania trwałej współpracy w ramach ZIT obszaru funkcjonalnego podjęło Miasto Rzeszów w październiku 2012 r. proponując gminom: Boguchwała, Chmielnik, Głogów Małopolski, Krasne, Świlcza, Trzebownisko i Tyczyn wspólną realizację inwestycji w nowej perspektywie finansowej 2014-2020. W trakcie kolejnych spotkań uzgodniono, że teren ROF obejmie łącznie jedenaście gmin (poza ww. także gm. Czarna, gm. Łańcut i m. Łańcut) – zgodnie z koncepcją Rzeszowskiego Obszaru Metropolitalnego opracowaną w 2005 r. przez Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego.

Formalną podstawą do wyznaczenia obszaru realizacji „ZIT wojewódzkiego” był dokument pn. „Kryteria delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich” (opracowany

przez ówczesne Ministerstwo Rozwoju Regionalnego i przekazany samorządom województw w lutym 2013 r.) powstały na bazie ekspertyzy Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk wykonanej przez prof. Przemysława Śleszyńskiego „Delimitacja Miejskich Obszarów Funkcjonalnych stolic województw” z października 2012 r.

W toku prac związanych z delimitacją ROF, prowadzonych przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w porozumieniu z ówczesnym Ministerstwem Rozwoju Regionalnego, określony został ostateczny zasięg terytorialny ROF, który poza ww. jedenastoma gminami objął także gminy Czudec i Lubenia. W marcu 2013 r., odpowiadając na zaproszenie Miasta Rzeszów, wszystkie ww. gminy wyraziły wolę współpracy w ramach ROF. Proces tworzenia Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego formalnie zakończyło podpisanie w dniu 21 stycznia 2014 r. Porozumienia w sprawie określenia zasad współpracy Stron Porozumienia przy realizacji zadań przewidzianych dla Związku ZIT.

Pierwszym aktem wskazującym obszar realizacji ZIT była uchwała nr 218/5158/13 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 19 marca 2013 r. w sprawie wskazania regionalnych biegunów wzrostu dla programowania rozwoju społeczno-gospodarczego na lata 2014-2020.

Kolejno 26 sierpnia 2013 r. Sejmik Województwa Podkarpackiego przyjął Uchwałą nr XXXVII/697/13 aktualizację Strategii rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007 – 2020 (STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA - PODKARPACIE 2020) w ramach, której wskazano OSI dla kierunków działania 3.3.1.–3.3.4. – obszar funkcjonalny Rzeszowa na podstawie ekspertyzy Delimitacji Miejskich Obszarów Funkcjonalnych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego, PBPP w Rzeszowie, 2012 r.

W oparciu o zawarte Porozumienie oraz Uchwałą nr 337/8091/14 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 15 kwietnia 2014 r. w sprawie zasad i wytycznych realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych i Regionalnych Inwestycji Terytorialnych w ramach RPO WP 2014-2020, w tym zasad dotyczących opracowania niezbędnych dokumentów pozwalających uzyskać dofinansowanie na projekty ZIT/RIT oraz jej zmianę Uchwałą nr 389/9291/14 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 2 września 2014 r., przystąpiono do opracowania niezbędnych dokumentów strategicznych dla ROF.

W trakcie dalszych ustaleń prowadzonych na płaszczyźnie współpracy podjęta została decyzja o zmianie formy z dotychczasowego porozumienia na stowarzyszenie, wobec czego dnia 27 maja 2015 r. Uchwałą nr 2/20215 Zebranie Założycielskie powołało Stowarzyszenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego i uchwaliło statut organizacji. Od dnia 18 czerwca 2015 r. (data rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym) wdrażaniem Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych zajmuje się Stowarzyszenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego, którego członkami są wszystkie Gminy tworzące ROF. Stowarzyszenie to kontynuuje i realizuje zadania objęte postanowieniami pierwotnego Porozumienia.

Na poziomie Zarządu Województwa prowadzone były sukcesywnie dalsze prace wdrożeniowe w zakresie umocowania MOF, wyznaczenia obszaru realizacji ZIT oraz alokacji:

- 25 sierpnia 2015 r. podjęta została Uchwała nr 86/1977/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w sprawie przyjęcia opracowania pn. „Obszary funkcjonalne w województwie podkarpackim” w celu przedstawienia do zaopiniowania przez jednostki samorządu terytorialnego.
- 8 września 2015 r. podjęta została Uchwała nr 90/2067/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w sprawie wyznaczenia obszaru realizacji instrumentu Zintegrowane Inwestycji Terytorialne (ZIT) na terenie miasta wojewódzkiego Rzeszowa i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
- 19 kwietnia 2016 r. podjęta została Uchwała nr 167/3431/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w sprawie określenia wysokości środków przeznaczonych na realizację projektów w formule Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz kolejne zmiany wysokości alokacji Uchwałą nr 168 / 3469 / 16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w dnia 22 kwietnia 2016 r.; Uchwałą nr 281/ 5607/17 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w dnia 7 marca 2017 r.; Uchwałą nr 299/6022/17 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 5 maja 2017 r.; Uchwałą nr 338/6614/21 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 23 listopada 2021 r.

W toku prac przygotowawczych do kolejnej perspektywy finansowej 2021-2027 Stowarzyszenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego, na podstawie wskazania w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030, rozdział VII. Terytorialny wymiar Strategii – obszar horyzontalny - REGIONALNE OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (wrzesień 2020), potencjalnego rozszerzenia ROF o gminy Kamień, Sokołów Małopolski, Hyżne, Błażowa i Dynów, podjęto dialog w tej sprawie ze wskazanymi jst. Rezultatem prowadzonych działań była wola przystąpienia do stowarzyszenia dwóch spośród ww. gmin, wobec czego 17 listopada 2021 r. Zebranie Delegatów przyjęło w poczet członków Stowarzyszenia Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego Gminę Błażowa (Uchwała nr 03.13.2021) oraz Gminę Hyżne (Uchwała nr 03.14.2021). Informacja o rozszerzeniu ROF została przekazana do Zarządu Województwa 6 grudnia 2021 r. Równoległe Uchwałą nr 04.15.2021 Zebrania Delegatów Stowarzyszenia Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego z dnia 17 grudnia 2021 r. dokonano również zmiany w Statucie Stowarzyszenia Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego uwzględniając w składzie 15 gmin.

Zarząd Województwa Podkarpackiego wobec dokonanych zmian obszaru ROF uwzględnił niniejszy fakt w zapisach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko zgodnie z Załącznikiem nr 1 do FEP 2021-2027 - Obszary Strategicznej Interwencji o *Rozszerzeniu składu Stowarzyszenia Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego o nowych członków: Gminę Błażowa i Gminę Hyżne nastąpiło w dniu 17 listopada 2021 roku decyzją Zebrania Delegatów. Przeprowadzona procedura rozszerzenia oparta została o zapisy Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030 przyjętej Uchwałą Nr XXVII/458/20 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 28.09.2020 roku.*

Zawiązanie priorytetowego i stabilnego partnerstwa oraz trwała współpraca umożliwiają długofalowe i skuteczne wykorzystanie zasobów, wymianę doświadczeń oraz koordynację działań w sposób sprzyjający zrównoważonemu rozwojowi. Partnerstwo to stworzyło solidne podstawy do wdrażania innowacyjnych rozwiązań, usprawnienia procesów, zwiększenia efektywności podejmowanych inicjatyw. Przyczyniło się także do umacniania pozycji całego obszaru funkcjonalnego i realizacji zamierzonych celów rozwojowych, dla których kluczowym dokumentem jest strategia rozwoju.

Proces tworzenia Strategii ZIT ROF do roku 2030 wraz z Prognozą opierał się w zasadniczej części na wnioskach płynących z ewaluacji „Strategii ZIT Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego” (opracowanej na potrzeby skorzystania z mechanizmu ZIT w latach 2014-2020 oraz projektów komplementarnych), która była pionierskim narzędziem kreowania rozwoju w oparciu o zasadę kompleksowego rozwiązywania identyfikowanych problemów w ramach działań partnerskich. Miała ona charakter zintegrowany i terytorialny, gdyż odnosiła się do obszaru trzynastu gmin tworzących wówczas ROF. Wnioski z ewaluacji, praktyka współpracy, świadomość rangi instrumentu terytorialnego, minimalizowanie i ograniczanie partykularyzmów oraz klarowne wskazanie wspólnych dla obszaru wyzwań, to najważniejsze lekcje płynące z doświadczeń minionej dekady. Były one fundamentalnym kierunkowskazem i zasadą postępowania podczas prowadzonych prac.

Strategia ZIT ROF do roku 2030 wraz z Prognozą to dokument rangi ponadlokalnej, nadrzędny w stosunku do innych dokumentów strategicznych gmin ROF, pełniący funkcję zarówno strategii rozwoju ponadlokalnego, jak i strategii zintegrowanych inwestycji terytorialnych.

Strategia ZIT ROF do roku 2030 wraz z Prognozą stanowi kluczowe opracowanie w związku z kolejnym okresem planowania, związanym z perspektywą finansową Unii Europejskiej 2021-2027 oraz wdrażaniem instrumentu ZIT. Jest to zatem dokument niezbędny do aplikowania o środki UE, w szczególności w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 oraz Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027.

Podstawa prawna opracowania

Stowarzyszenie ROF przystąpiło do opracowania Strategii ZIT ROF do roku 2030 wraz z Prognozą stanowiącej strategię rozwoju ponadlokalnego obszaru. Podstawę prawną stanowią w szczególności, zapisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378). Ponadto dokument jest spójny z zapisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, z 2022 r. poz. 1079, 1846).

Natomiast podstawą do realizacji mechanizmu ZIT jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.1 (tzw. rozporządzenie ogólne), w szczególności art. 29 i art. 30 dotyczące strategii terytorialnych i Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Istotną rolę odgrywa również ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (tzw. ustawa wdrożeniowa) oraz Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (tzw. umowa partnerstwa), które wskazują warunki realizacji ZIT, informacje dotyczące przygotowania i przyjęcia Strategii ZIT, finansowania oraz zakresu tematycznego, a także określają jej obowiązkowe elementy.

Metodyka opracowania

Poniższa tabela przedstawia poszczególne etapy prac związane z opracowywaniem dokumentu, wraz ze szczegółowym opisem i wyjaśnieniem.

Tabela 1 Etapy prac związane z opracowywaniem dokumentu

Rodzaj czynności	Opis
Ewaluacja ex post	W Strategii ZIT ROF do roku 2030 wraz z Prognozą przedstawione zostały wnioski z przeprowadzonej ewaluacji ex post dotyczącej projektu <i>Strategii ZIT Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego</i> , dokonanej po zakończeniu interwencji. We wnioskach przedstawiono ocenę współpracy i stopień realizacji zaplanowanych w dokumencie działań wraz z rekomendacjami i wyzwaniem, z którymi w przyszłości będzie musiał zmierzyć się ROF.
Przeprowadzenie diagnozy	Jednym z etapów powstania Strategii ZIT ROF do roku 2030 wraz z Prognozą była analiza danych wtórnych tzw. zastanych. Analizowano dostępne dokumenty diagnostyczne i planistyczne, ale również ogólnodostępne opracowania i ekspertyzy. Uzupełnieniem była analiza dostępnych zbiorów danych statystycznych, które gromadzi Bank Danych Lokalnych GUS. Analiza desk research została przeprowadzona po wyselekcjonowaniu wiarygodnych i rzetelnych informacji i stanowi podstawę do opracowania wniosków na temat badanego obszaru.
Opracowanie części planistycznej	Opracowanie części planistycznej polegało na określeniu celów oraz kierunków działania, jakie mają być w ich ramach realizowane.
Nabór projektów	W ramach wskazanych celów i kierunków działania, członkowie ROF przedstawiali projekty oraz planowane inwestycje do realizacji do 2030.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej.

Rodzaj czynności	Opis
Opracowanie części wdrożeniowej	Część wdrożeniowa zawiera szczegółowe informacje na temat mechanizmów wdrażania, takich jak system realizacji strategii, monitoring, ewaluacja i aktualizacja. Dodatkowo uzupełnieniem części wdrożeniowej jest przedstawienie ram i źródeł finansowania, które ułatwią ocenę możliwości realizacji strategii oraz zaproponowanych w niej działań.
Konsultacje społeczne i włączenie partnerów społeczno-gospodarczych	Konsultacje to proces dialogu pomiędzy władzami poszczególnych samorządów a mieszkańcami oraz innymi grupami interesariuszy ² . Celem konsultacji jest poznanie potrzeb, ale także potencjałów oraz problemów identyfikowanych wewnątrz ROF. Opinie i propozycje zostały przeanalizowane i wzięte pod uwagę przy opracowaniu dokumentu Strategii ZIT ROF do roku 2030 wraz z Prognozą. Ponadto obligatoryjnym elementem Strategii ZIT jest opracowanie sprawozdania z przeprowadzonych konsultacji ³ .
Przeprowadzenie procedury środowiskowej	Projekt strategii obowiązkowo podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko (SOOŚ). W przypadku braku odstąpienia od przeprowadzenia SOOŚ, konieczne jest stworzenie dokumentu prognozy oddziaływania na środowisko. Tego typu dokument zawiera informacje o oddziaływaniu zaplanowanych w strategii działań i przedsięwzięć na środowisko. Analiza powinna być dokonana pod kątem możliwych oddziaływań i wpływu na środowisko. Prognoza powinna zawierać charakterystykę działań i rozwiązań, ale także analizę i ocenę aktualnego stanu środowiska.
Proces opiniowania	Projekt strategii podlega konsultacjom z podmiotami, które wskazuje ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju ⁴ . Kluczowe jest wydanie opinii przez Zarząd Województwa. Komponent ZIT natomiast podlega ocenie przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego. Dodatkowo strategia podlega zaopiniowaniu przez ciało doradcze, jednakże nie ma ona charakteru wiążącego.

Założenia rozwojowe Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego

Z punktu widzenia logiki całego dokumentu, a w szczególności jego wizji oraz celów strategicznych, należy podkreślić i wskazać kilka czynników warunkujących podejmowanie działań przez ROF oraz swoisty kontekst sytuacyjny.

1. Przedmiotowa Strategia ZIT ROF do roku 2030 wraz z Prognozą ma charakter ponadlokalny i odnosi się do rozwoju w wymiarze terytorialnym obejmującym całość zdelimitowanego obszaru funkcjonalnego.
2. Zgodnie z podstawą prawną (art. 10g ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym) opracowanie pełni rolę ponadlokalną, integrującą gminy tworzące ROF, jak również zawiera operacyjny poziom interwencji związany z mechanizmem ZIT.
3. Opracowanie jest ukierunkowane na rozwój i podniesienie konkurencyjności ROF, jak również wymianę wiedzy i doświadczeń oraz budowanie efektów synergicznych.

² Zgodnie z zapisami umowy partnerstwa konsultacje dotyczą partnerów społecznych i gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji.

³ Zgodnie z art. 34 ust. 15 pkt 6 ustawy wdrożeniowej

⁴ Zgodnie z art. 6. ust 3. Projekt strategii rozwoju ponadlokalnego oraz strategii rozwoju gminy podlega konsultacjom w szczególności z: sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gmin - w przypadku strategii rozwoju ponadlokalnego albo gminy - w przypadku strategii rozwoju gminy, oraz z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

4. W związku z faktem, że wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie regionalnym jest wprost powiązane z kluczową rolą w inicjowaniu i koordynowaniu działań rozwojowych, którą pełni samorząd województwa, uznaje się, iż Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego jest kluczowym partnerem w zakresie realizacji założeń rozwojowych ROF.
5. KSRR 2030 wprost wskazuje na nowy model rozwoju (określony uprzednio w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*), który od samorządów wymaga lepszego planowania i zarządzania strategicznego, w tym stosowania w praktyce zasad selektywności, zintegrowanego podejścia oraz działania w partnerstwie. Przedmiotowa Strategia ZIT ROF do roku 2030 wraz z Prognozą jest próbą wdrożenia opisanego podejścia.
6. Strategia ZIT ROF do roku 2030 wraz z Prognozą stanowi ramy dla koncepcji rozwoju ROF w wymiarze kompleksowym. Takie podejście umożliwia wypracowanie obszarów planowanej interwencji rozumianych jako strategiczne wymiary interwencji, które tworzą ramy dla celów oraz następnie kierunków działania. Ze szczególnym uwzględnieniem będą traktowane tzw. domeny planowania strategicznego. Tym niemniej proponowane zapisy mają na celu stworzenie możliwie kompletnego katalogu celów strategicznych przyświecających gminom ROF w perspektywie 2030 roku.
7. Przy pomocy mechanizmu wdrażania ZIT Rzeszowski Obszar Funkcjonalny (miasto i obszar powiązany z nim funkcjonalnie) będą realizować wspólne przedsięwzięcia, co sprzyja wyjściu poza sztywne granice administracyjne JST i zapewnia większe możliwości oddziaływania projektów. Jednocześnie należy podkreślić, że działania przewidziane do realizacji w formule ZIT zostały przedstawione w rozdziale IV Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. Przedmiotowa Strategia ZIT ROF do roku 2030 wraz z Prognozą, będąca dokumentem ponadlokalnym, ma szerszy charakter i buduje interwencję w oparciu o wymiar terytorialny i powiązania funkcjonalne niezależnie od uwarunkowań projektowych (ZIT). Tym samym jest dokumentem wyższego rzędu.

Misja ROF

Budowa silnego i konkurencyjnego w skali krajowej i międzynarodowej obszaru metropolitalnego Rzeszowa	
Dbanie o dobrostan mieszkańców i jakość życia na terenie ROF , kreowanie obszaru, jako przyjaznego miejsca do życia, pracy, spędzania czasu wolnego oraz rozwoju.	Dążenie do dobrobytu i zapewnienia wysokiej jakości życia w równej mierze mieszkańców terenów wiejskich jak i miast.
Wykorzystanie unikatowych zasobów przestrzennych, gospodarczych, przyrodniczych i kulturowych na rzecz dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru funkcjonalnego.	Wzmacnianie kapitału społecznego jako kluczowego potencjału ROF z punktu widzenia budowy przewag konkurencyjnych.
Harmonijny rozwój sieci powiązań funkcjonalnych w oparciu o zasoby miast, jak również obszarów wiejskich w ramach tworzenia spójnego systemu wysokiej jakości usług publicznych.	Przyjęcie metod działania i środków, które skoncentrują się na poprawie warunków życia oraz będą uwzględniały specyfikę uwarunkowań i potrzeb poszczególnych partnerów.

Wizja rozwoju ROF

Wysoka jakość kapitału ludzkiego i społecznego stanowi wyróżnik Rzeszowa i jego Obszaru Funkcjonalnego w skali regionalnej, krajowej i międzynarodowej	Konkurencyjna i zdywersyfikowana gospodarka ROF rozwija się w oparciu o dostępność komunikacyjną oraz atrakcyjność miejsc pracy
Rzeszów wraz z Obszarem Funkcjonalnym jest wiodącym ośrodkiem społeczno-gospodarczym na mapie Polski oraz niekwestionowanym liderem Polski Wschodniej, wzmacniający swoją rolę w skali międzynarodowej	
Na obszarze ROF skutecznie funkcjonuje zintegrowany system usług publicznych, który wykorzystuje nowoczesne zaplecze w poszczególnych gminach	ROF jest modelowo zarządzanym obszarem miejskim skutecznie i efektywnie korzystającym z efektu synergicznego oraz skoordynowanego planowania przestrzennego

Poziom strategiczny

W dokumencie wyróżniono 6 celów strategicznych, które wpisują się w trzy wymiary planowania strategicznego: społeczny gospodarczy i przestrzenny:

- Cel strategiczny 1 Rozwój i profesjonalizacja systemu usług publicznych
- Cel strategiczny 2 Wzmacnianie kapitału ludzkiego oraz społecznego
- Cel strategiczny 3 Budowanie pozycji i wizerunku ROF jako dynamicznego obszaru wzrostu w skali regionalnej, krajowej i międzynarodowej
- Cel strategiczny 4 Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, w tym krajobrazu oraz adaptacja do zmian klimatu
- Cel strategiczny 5 Skuteczna integracja procesów rozwojowych na obszarze ROF w wymiarze przestrzennym i technicznym
- Cel strategiczny 6 Integracja ROF w oparciu o nowoczesny transport publiczny i efektywny system komunikacji

W ramach celów strategicznych zidentyfikowano 42 kierunki działania. Strategia ZIT ROF do roku 2030 wraz z Prognozą ma charakter strategiczno-operacyjny - wskazuje kierunki działań, jak również konkretyzuje część interwencji do poziomu przedsięwzięć oraz pojedynczych projektów. Wynika to z faktu, że opracowanie łączy w sobie elementy Strategii rozwoju ponadlokalnego (poziom strategiczny) oraz Strategii ZIT (poziom operacyjny).

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

W wymiarze praktycznym ZIT to realnie zdefiniowane potencjalne źródła finansowania Funduszu Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027. Jednocześnie umożliwiające realizację celów strategicznych i kierunków działań wyznaczonych w Strategii ZIT ROF do roku 2030 wraz z Prognozą.

Na poziomie operacyjnym zidentyfikowano w związku z tym następujące cele:

- Cel rozwojowy ZIT 1 Wzmocnienie potencjału instytucji kultury wraz z promocją usług kulturalnych i dziedzictwa kulturowego
- Cel rozwojowy ZIT 2 Wykorzystanie posiadanych walorów w celu stworzenia zintegrowanej oferty turystycznej
- Cel rozwojowy ZIT 3 Stworzenie przyjaznych mieszkańcom i bezpiecznych przestrzeni publicznych
- Cel rozwojowy ZIT 4 Kształtowanie zrównoważonej mobilności wraz z rozwojem nowoczesnej infrastruktury transportowej
- Cel rozwojowy ZIT 5 Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej

Projekty zintegrowane realizowane w ramach wskazanych celów skupione są na ochronie, rozwoju i promowaniu dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury, ochronie, rozwoju i promowaniu publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych, fizycznej odnowie i bezpieczeństwie przestrzeni publicznych. Dodatkowo planowane są projekty z zakresu mobilności miejskiej.

Tabela 2 Lista projektów podstawowych i rezerwowych planowanych do dofinansowania w sposób niekonkurencyjny w ramach Instrumentu ZIT w FEP 2021-2027

Cel rozwojowy ZIT	Priorytet FEP 2021-2027	Rodzaje działań	Projekt zintegrowany	Typ projektu
Cel rozwojowy ZIT 1 Wzmocnienie potencjału instytucji kultury wraz z promocją usług kulturalnych i dziedzictwa kulturowego	Priorytet 6 - Rozwój Zrównoważony Terytorialnie	Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	PZ.II.1 - Wzmocnienie potencjału dziedzictwa kulturowego na terenie ROF	podstawowy
			PZR.II.1. Ochrona i rozwój potencjału dziedzictwa kulturowego na terenie ROF	rezerwowy
			PZ.II.2 - Ochrona i wykorzystanie potencjału zabytków, jako dziedzictwa kultury na terenie ROF	podstawowy
Cel rozwojowy ZIT 2 Wykorzystanie posiadanych walorów w celu stworzenia zintegrowanej oferty turystycznej		Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	PZ.I.1 - Turystyka aktywna – śladami natury i kultury w ROF	podstawowy
			PZR.I.1. Wykorzystanie potencjału turystycznego ROF	rezerwowy
Cel rozwojowy ZIT 3 Stworzenie przyjaznych mieszkańcom i bezpiecznych przestrzeni publicznych		Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	PZ.III.1 Wysoka jakość przestrzeni publicznych na terenie ROF	podstawowy
			PZR. III.1 Przestrzenie publiczne jako miejsca integracji i rekreacji mieszkańców	rezerwowy
			PZ.III.2 Otwarta przestrzeń na terenie ROF	podstawowy
			PZR. III.2 Atrakcyjne i zagospodarowane przestrzenie publiczne na terenie ROF	rezerwowy
Cel rozwojowy ZIT 5 Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej		Uzbrajanie terenów inwestycyjnych	PZR. IV.1 Uzbrajanie terenów inwestycyjnych	rezerwowy

Tabela 3 Lista projektów planowanych do dofinansowania w sposób konkurencyjny w ramach Instrumentu ZIT w FEP 2021-2027

Cel rozwojowy ZIT	Priorytet FEP 2021-2027	Rodzaje działań	Projekt zintegrowany	Typ projektu
Cel rozwojowy ZIT 4 Kształtowanie zrównoważonej mobilności wraz z rozwojem nowoczesnej infrastruktury transportowej	Priorytet 3 - Mobilność miejska	Infrastruktura publicznego transportu zbiorowego, bezemisyjny lub niskoemisyjny tabor transportu publicznego oraz systemy ruchu niezmotoryzowanego i mikromobilności wraz z niezbędną infrastrukturą	PZ.IV.1 Zwiększenie dostępności komunikacyjnej ROF wraz z integracją transportową obszaru	planowany do dofinansowania w sposób konkurencyjny
			PZ.IV.2 Integracja różnych form transportu na terenie ROF w ramach poprawy zrównoważonej mobilności	planowany do dofinansowania w sposób konkurencyjny
		Infrastruktura dla ruchu niezmotoryzowanego i mikromobilności	PZ.IV.3 Bezpieczna i zrównoważona mobilność - rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego i mikromobilności na terenie ROF	planowany do dofinansowania w sposób konkurencyjny
			PZ.IV.4 Aktywna Mobilność - poprawa warunków i rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej na terenie ROF	planowany do dofinansowania w sposób konkurencyjny

Tabela 4 Lista projektów planowanych do dofinansowania w sposób niekonkurencyjny w ramach FEPW 2021-2027

Cel rozwojowy ZIT	Priorytet FEPW 2021-2027	Rodzaje działań	Projekt zintegrowany	Typ projektu
Cel rozwojowy ZIT 4 Kształtowanie zrównoważonej mobilności wraz z rozwojem nowoczesnej infrastruktury transportowej	Priorytet FEPW.03 Zrównoważona mobilność miejska	EFRR/FS.CP2.VIII - Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	PZ.IV.5 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej na terenie ROF	planowany do dofinansowania w sposób niekonkurencyjny

Plan finansowy i źródła finansowania

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 określa kluczowe cele i kierunki działań. Ich realizacja będzie się odbywać za pomocą różnych projektów, które będą korzystały z różnorodnych źródeł finansowania. Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 (FEP 2021-2027) będą jednym z głównych źródeł wsparcia, zwłaszcza poprzez instrument ZIT.

Tabela 5 Projekty podstawowe przewidziane do realizacji przez Partnerów ROF w sposób niekonkurencyjny finansowanych w ramach Instrumentu ZIT w FEP 2021-2027

Rodzaj działań	Wartość projektu		Wartość dofinansowania	
	[PLN]	[EUR]*	[PLN]	[EUR]*
Działanie 1. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	18 023 240,80	4 217 146,52	15 165 415,87	3 548 461,76
Działanie 2. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	215 713 381,26	50 473 438,45	164 866 573,24	38 576 108,67
Działanie 3. Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	123 120 909,20	28 808 299,21	102 876 971,44	24 071 545,57
Projekty podstawowe przewidziane do realizacji przez Partnerów ROF w sposób niekonkurencyjny	356 857 531,26	83 498 884,18	282 908 960,55	66 196 116,00

*przyjęto kurs wymiany 1 EUR = 4,2738 PLN

Tabela 6 Projekty rezerwowe przewidziane do realizacji przez Partnerów ROF w sposób niekonkurencyjny finansowanych w ramach Instrumentu ZIT w FEP 2021-2027

Rodzaj działań	Wartość projektu		Wartość dofinansowania	
	[PLN]	[EUR]*	[PLN]	[EUR]*
Działanie 1. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	352 823 529,40	82 554 993,07	299 900 000,00	70 171 744,12
Działanie 2. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	198 076 470,59	46 346 686,93	168 365 000,00	39 394 683,89
Działanie 3. Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	347 815,00	48 048 063,78	117 330 224,95	27 453 372,86
Działanie 4. Uzbrajanie terenów inwestycyjnych	14 000 000,00	3 275 773,32	11 900 000,00	2 784 407,32
Projekty rezerwowe przewidziane do realizacji przez Partnerów ROF w sposób niekonkurencyjny	770 247 814,99	180 225 517,10	597 495 224,95	139 804 208,19

*przyjęto kurs wymiany 1 EUR = 4,2738 PLN

Tabela 7 Projekty przewidziane do realizacji przez Partnerów ROF w sposób konkurencyjny finansowanych w ramach Instrumentu ZIT FEP 2021-2027 oraz w sposób niekonkurencyjny w ramach FEPW 2021-2027

Rodzaj działań	Wartość dofinansowania [PLN]	Wartość dofinansowania [EUR] ⁵
Priorytet FEPK.03 Mobilność miejska, Działanie FEPK.03.01 Zrównoważona mobilność miejska – ZIT Cel szczegółowy: EFRR/FS.CP2.VIII - Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej ⁶	153 000 000,00	35 799 522,66
Priorytet FEPW.03 Zrównoważona mobilność miejska, Działanie FEPW.03.01 Zrównoważona mobilność miejska Cel szczegółowy: EFRR/FS.CP2.VIII – Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	202 500 000,00	45 000 000,00

⁵ Szacowana wartość dofinansowania ze środków FEPW 2021-2027 (PLN) wg kursu 1€ = 4,50 zł. Szacowana wartość dofinansowania ze środków FEP 2021 – 2027 (PLN) wg kursu 4,2738 z października 2024 r.

⁶ Alokacja dedykowana Instrumentowi ZIT w ramach FEP 2021-2027 wynosi 70 323 591,00 euro, w ramach FEPW 2021-2027 wynosi 420 000 000 euro